

Het verhaal achter de perfin VCSF

(Jan Burgers; uit: Perfinpost nr. 75, november 2005)

Al in 188 heeft men in het kleine plaatsje Vorden overwogen om een stoomboterfabriek op te richten. Maar na de beruchte landbouwcrisis was er weinig geld onder de boeren en ging het niet door. Toen de onderafdeling van de Gelders-Overijsselse maatschappij van Landbouw op 17 december 1892 een vergadering hield kwam het onderwerp opnieuw ter sprake.

Het hoofd van de lagere school vond, dat er een commissie moest komen om een nader onderzoek naar de mogelijkheid van een fabriek te onderzoeken. Nadat men in Didam de in die tijd enige boterfabriek in de verre omgeving had bezocht, werd de Vordensche Coöperatieve Roomboterfabriek opgericht.

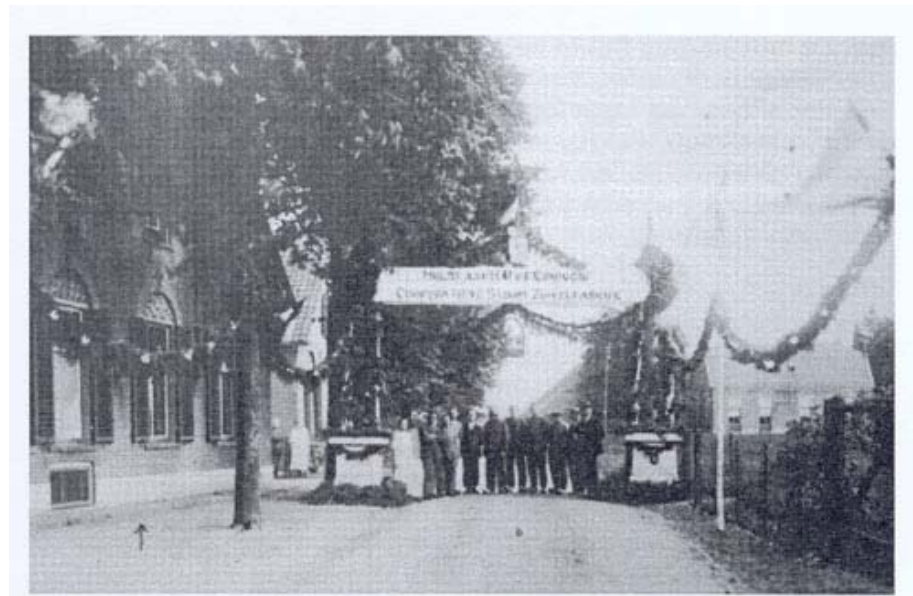
Vijf en zeventig boeren gaven zich op als lid en brachten samen 13.000 gulden bijeen. Van dit bedrag werd de fabriek en het woonhuis voor de directeur gebouwd.

De eerste directeur ontving een wedde van 550 gulden per jaar. Op 2 april 1894 werd de fabriek geopend en brachten 95 leveranciers 2500 liter melk tegen de prijs van 3 cent per liter. In 1924 bracht Koningin Wilhelmina een bezoek aan Vorden. Ter gelegenheid hiervan werd een fraaie erepoort opgesteld voor de boterfabriek.

Hiervan werd een foto gemaakt en kunnen wij nu zoveel jaren later het gebouw zien waar de perfin VCSF werd gebruikt. (Zie afbeelding 1) Het is het eerste gebouw links op de foto.

De fabriek stond toen in de Burgermeester Galleestraat. Op de gevel kan men met enige moeite het woord "roomboter" lezen. Hier is men in 1923 begonnen met het perforeren van postzegels.

De perfins zijn schaars, want vijf jaar later is men er om wat voor reden ook weer mee gestopt. Zie afbeelding 2 (de perfin VCSF) Volgens de catalogus is de perfin slechts bekend op acht zegels, Maar Jan Verhoeven deelde mij mee, dat er inmiddels dertien zijn gevonden. Ook het aanvangsjaar van perforeren inmiddels 1923 en niet 1925 zoals in de catalogus staat vermeld.

Afb. 1 De erepoort met links de fabriek.

Lange tijd heeft het geduurd voordat ik zelf in het bezit kwam van deze perfin. Dit tot mijn grote ergernis, ik woon immers slechts op enkele kilometers van de fabriek. De zegels die ik na jaren uiteindelijk toch vond zijn alle voorzien van een treinstempel Winterswijk-Apeldoorn. Heel logisch, want de spoorlijn liep vlak langs de fabriek en het station was slechts een paar honderd meter van de fabriek verwijderd. Veel post is waarschijnlijk meegegeven met de trein en daar afgestempeld.

Afb. 2 De perfin VCSF

De post voor de leden werd zonder twijfel meegegeven aan de melkrijder, die immers elke dag bij de boeren de melk ophaalde. Het zou me niet verbazen als het treinstempel vaker voorkomt dan het gewone poststempel Vorden. Wie heeft er een zegel met de afstempeling Vorden?

Met de fabriek ging het in het begin voorspoedig en er werd al snel een geheel nieuw, veel groter gebouw geplaatst. Vanaf 1970 werd er alleen nog maar kaas gefabriceerd, en uiteindelijk werd er zo weinig melk aangevoerd dat er door onderbezetting van de productiemogelijkheden van de fabriek ontstond. In de loop van 1986 werd het verkocht aan Coberco, die besloot tot opheffing en sloop van de fabriek.

Tot slot nog de uitleg van de letters VCSF. De tekst op de erepoort luidt: "Hulde aan H.M. de Koningin Coöperatieve Stoom Zuivelfabriek" m.a.w. Vordensche Coöperatieve StoomzuivelFabriek.

Bronnen:

- J. van den Broek, 1985: Kent u ze nog.....Die Vordenaren.
- Oudheidkundige Vereniging "Oud Vorden", 1987: Vorden, een historische verkenning.
- VVV, 1928: Gids van Vorden.
- Jan Verhoeven, 1991: Catalogus van de perfin van Nederland en OG